

TOISEN KULTTUURIN YMPÄRÖIMÄNÄ

Thai-naisten kokemuksia

Johanna Ihonen

Opinnäytetyö
Toukokuu 2013
Sosiaalialan koulutusohjelma
Sosiaalisen kuntoutuksen
vaihtoehtoiset opinnot

TIIVISTELMÄ

Tampereen ammattikorkeakoulu
Sosiaalialan koulutusohjelma

IHONEN, JOHANNA:

Toisen kulttuurin ympäröimänä – thai-naisten kokemuksia

Opinnäytetyö 39 sivua, joista liitteitä 1 sivu
Huhtikuu 2013

Suomeen muuttaa jatkuvasti thai-naisia suomalaisten miesten mukana. Opinnäytetyön tarkoituksena oli tutkia thai-naisten kokemuksia suomalaisesta kulttuurista. Ensimmäisenä tutkimuskysymyksenä oli selvittää, millaisia haasteita Suomen yksilöllinen kulttuuri luo yhteisöllisestä kulttuurista tullee naiselle. Toinen tutkimuskysymys koski vähäisen kontekstin merkityksen tuomia haasteita thai-naiselle, jonka omassa kulttuurissa kontekstilla on suuri merkitys kaikessa kommunikoinnissa. Tutkimus oli laadullinen, ja sen aineistonkeruumenetelmänä käytettiin teemahaastatteluja.

Tutkimuksessa kävi ilmi, että kieli ja kommunikointi aiheuttavat haasteita thai-naisille. Thain kielen rakenne eroaa suomen kielestä hyvin paljon, ja lisäksi suomalaisten ja thaimaalaisten tapa kommunikoida on erilainen. Toinen suuri haaste ovat sosiaaliset suhteet ja osittain siihen liittyen myös perhe ja perhesiteet, sillä thai-naiset kaipaavat enemmän ihmisiä lähelleen.

Suomalainen yksilöllinen kulttuuri tuottaa monenlaisia ongelmia thai-naisille, jotka tulevat yhteisöllisestä kulttuurista. Heidän on vaikea ymmärtää suomalaisten itsenäistä elämää, koska he ovat tottuneet kulttuuriin, jossa perheellä on suuri merkitys. Kontekstin vähäinen merkitys suomalaisessa kommunikoinnissa saa helposti aikaan väärinkäsityksiä puolin ja toisin.

Thai-naisille olisi tärkeää tarjota tukimuotoja, jotka kohdistuvat juuri heidän kokemiinsa haasteisiin. Thai-naisten ryhmä, jossa käydään yhdessä läpi vaikeita asioita niin kulttuuriin kuin kieleenkin liittyen, voisi lieventää monia ongelmia ja auttaa sopeutumaan uuteen yhteiskuntaan.

ABSTRACT

Tampereen ammattikorkeakoulu
Tampere University of Applied Sciences
Degree Programme in Social Services

IHONEN, JOHANNA:

Surrounded by Another Culture – Experiences of Thai Women

Bachelor's thesis 39 pages, appendices 1 page
April 2013

Every year hundreds of Thai women move to Finland with Finnish men. The aim of the study was to canvass the experiences of Thai women about the Finnish culture. The objective was to find out what kinds of challenges the individualism of Finnish people creates to a woman from a collectivist culture. The challenges which arise from Finland's low context communication were reflected as another research question since in Thailand context has major significance in all aspects of communication. The study was qualitative and theme interviews were used as data collection method.

The results indicated that language and communication caused challenges to these Thai women. The structure of Thai language differs widely from Finnish, and the ways of communication in the two countries are also different. Another major challenge to these Thai women was family and family ties, and partly because of this, also social relationships altogether. Thai women are accustomed to having more people in their social network.

The individualistic culture of the Finnish people presents various problems to Thai women who come from a collectivist culture. They find it hard to understand the independent life of Finns as they have become accustomed to a culture where family is the most important thing in life. The Finnish low context communication causes easily misunderstandings for both parties.

It would be very important to offer Thai women in Finland support that focuses specifically on the challenges they experience. A peer support group for Thai women could soothe many problems and help them to acculturate to a new society. Difficult things connected to the whole culture - and language alike - could be discussed inside the group.

Key words: culture, Thai women, individualism, collectivism, low context, high context, acculturation

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	5
2	KESKEISET KÄSITTEET JA TEOREETTISET LÄHTÖKOHDAT.....	6
2.1	Kulttuuri ja siihen sopeutuminen.....	6
2.2	Yksilöllisyys vs. yhteisöllisyys	8
2.3	Kontekstin merkitys kulttuuristen merkitysten tulkinnassa	11
3	TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	14
3.1	Tutkimuksen tavoitteet.....	14
3.2	Kvalitatiivinen tutkimusote	14
3.3	Teemahaastattelu	15
3.4	Haastattelun käytännön toteutus.....	16
3.5	Kulttuuri- ja kielierot haastattelussa.....	17
3.6	Teemahaastattelurunko.....	18
3.7	Analyysimenetelmä.....	18
4	TUTKIMUSTULOKSET.....	21
4.1	Taustatiedot.....	21
4.2	Tutkimustulokset	21
4.2.1	Haasteet Suomessa	22
4.2.2	Sosiaaliset suhteet	22
4.2.3	Kommunikointi.....	23
4.2.4	Perhe ja perhesiteet.....	24
4.2.5	Suomalaisen ja thaimaalaisen naisen vertailu	25
4.3	Yhteenveto tuloksista	26
5	TULOSTEN TULKINTAA JA JOHTOPÄÄTÖKSIÄ	28
6	TUTKIMUKSEN EETTISYYS JA LUOTETTAVUUS.....	32
7	KEHITTÄMISEHDOTUKSET	35
	LÄHTEET	37
	LIITE 1	39

1 JOHDANTO

Suomalaisena naisena ja myös Thaimaan kulttuuria jonkin verran tuntevana minulla on tiettyjä olettamuksia siitä, mitkä asiat ovat haasteellisia thai-naisille Suomessa. Mielenkiinnolla odotankin, pitävätkö olettamukseni paikkaansa. Kuvittelisin, että Suomen yksilöllinen elämäntapa olisi yksi vaikeimmista asioista thaimaalaiselle. Thaimaassa perhe, johon kuuluvat myös isovanhemmat ja usein jopa serkut, on kiinteä yksikkö, joka huolehtii jäsenistään. Myös naapurit ovat läheisiä toisin kuin yleensä meillä Suomessa. Thai-nainen, joka on usein päivät yksin kotona miehen ollessa töissä, kaipaa luultavasti ihmisiä ympärilleen.

Opinnäytetyön tavoitteena on selvittää, millaisia kulttuurisia haasteita thai-naiset kokevat Suomessa. Erilaiset kulttuurit kiinnostavat minua ja olen tutustunut Thaimaan kulttuuriin asumalla maassa noin vuoden. Olen myös opiskellut kulttuurien välistä kommunikointia Tampereen yliopistossa. Kuten Suomessakin, myös Thaimaassa kulttuuri vaihtelee hieman eri puolilla maata. Suomalaiseen kulttuuriin verrattuna kulttuuri koko Thaimaassa on kuitenkin melko yhtenevää, ja monessa suhteessa päinvastaista Suomeen verrattuna. Aihe on mielestäni kiehtova ja ajankohtainen, sillä Suomeen muuttaa jatkuvasti uusia thai-naisia kulttuurista, joka eroaa ratkaisevasti omasta kulttuuristamme. Monikulttuurisuus on muutenkin pinnalla nyky-yhteiskunnassa, ja tässä työssä tarkastelen Suomen monikulttuurisuuden yhtä osaa. Minua kiinnostaa, miten thai-naiset näkevät erilaisuuden ja millaisia kompromisseja he tekevät selvitäkseen uudessa kulttuurissa. Puhuessani Suomen tai Thaimaan kulttuurista, tarkoitan kyseisen maan valtaväestön keskuudessa toteutuvaa kulttuuria.

Sosionomin ammatin näkökulmasta voisi katsoa, miten thai-naisia on syytä tukea uudessa kulttuurissa, kun kaikki ympärillä on muuttunut. Heidän stressitasonsa on korkealla ja he ovat suuressa vaarassa syrjäytyä yhteiskunnan ulkopuolelle. Pääasiallisesti kuitenkin keskityn tutkimuksessa thai-naisten omiin näkemyksiin heidän tilanteestaan, joten erilaisten tutkimusotosten pohdinta on suurimmaksi osaksi jätetty tämän tutkimuksen ulkopuolelle.

Työn takana ei ole virallista työelämätahoa. Olen kuitenkin saanut apua haastateltavien löytämiseen NNKY:n thai-naisten piirin kautta.

2 KESKEISET KÄSITTEET JA TEOREETTISET LÄHTÖKOHDAT

2.1 Kulttuuri ja siihen sopeutuminen

Käsittelen aluksi kulttuuria käsitteenä ja tarkastelen, miten eri kulttuurintutkijat ovat sen määritelleet. Toiseksi pohdin kulttuuriin sopeutumista ja akkulturaatiota, eli sitä mitä ihminen käy läpi muuttaessaan toisen kulttuurin keskelle.

Kulttuuri käsitteenä on määritelty lähes yhtä monella eri tavalla kuin on ollut määrittelijöitäkin. Lyhyesti voisi sanoa, että kulttuuri on kaikkea sitä, mitä ihmisryhmät sanovat, tekevät, ajattelevat ja tuntevat. Kulttuuri ei ole ihmisiä, vaan kommunikointia, joka liittää heidät yhteen. (Collier 1997, 37.) Kulttuuri voidaan nähdä myös siten, että se on kaikkea, mitä ihminen on luonut (Gudykunst & Ting-Toomey 1988, 27). Edesmenneen antropologin Edward Hallin (1959, 169) mukaan taas kulttuuri on kommunikaatiota ja kommunikaatio on kulttuuria. Useimmat antropologit näkevät kulttuurissa ja käyttäytymisessä eri tasoja, kuten jako näkyvään ja näkymättömään (Hall 1959, 14).

Kulttuurintutkija Geert Hofstede näkee, että useimmissa länsimaisissa kielissä sanalla kulttuuri tarkoitetaan sivilisaatiota tai mielen sivistyneisyyttä, johon luetaan koulutus, taide ja kirjallisuus. Tämä on Hofsteden mukaan hyvin kapea näkökulma kulttuurista. Kirjassaan *Cultures and Organizations: Software of the Mind*, jonka hän on kirjoittanut yhdessä poikansa kanssa, Hofstede esittelee laajemman näkökannan, jonka mukaan kulttuuri on mielen ohjelmisto (mental software). Hänen mukaansa kulttuuriin kuuluu olennaisesti myös arkipäiväiset asiat kuten tervehtiminen, syöminen, tunteiden näyttäminen ja fyysinen etäisyys toisista ihmisistä. (Hofstede & Hofstede 2005, 3–4.)

Kulttuuriin kuuluu olennaisena osana myös normit, jotka ovat kulttuurin jäsenten hyväksymiä toimintaa ohjaavia periaatteita. Normit ovat käytöksen arviointia: onko jokin asia siten kuin sen kuuluisi olla? Normeja voisi kuvailla myös yhteiseksi tulkinnaksi siitä, millaista käytös tulee olemaan ja erityisiksi reaktioiksi käytökselle sisältäen myös yritykset soveltaa rangaistuksia. (Gudykunst & Ting-Toomey 1988, 61.)

Kulttuuri ei ole millään tavalla synnynnäistä, vaan se opitaan. Geeneillä ei ole mitään tekemistä kulttuurin kanssa, vaan kulttuuri omaksutaan ympärillä vallitsevasta sosiaalisesta kulttuurista. Kulttuuri tulisi erottaa persoonallisuudesta sekä yleisestä ihmisluonnosta, vaikka selkeistä rajoista ja eroavaisuuksista näiden kolmen välillä ei olekaan päästy yhteisymmärrykseen. Ihmisluonto on kaiken käyttäytymisen pohjalla ja on yhteistä kaikille ihmisille riippumatta siitä, missä kulttuurissa he elävät. Käyttäytymisen huipulla taas on persoonallisuus, joka on sekä perittyä että opittua. Se on ikään kuin ihmisen ainutlaatuinen kokoelma mielen ohjelmia. Ihmisluonnon ja persoonallisuuden väliin sijoittuu kulttuuri, joka on yhteinen tietylle ryhmälle tai kategorialle. Tulee myös muistaa, että kulttuurissa on erilaisia kerroksia: esimerkiksi kaikki suomalaiset eivät käyttäydy samojen normien mukaisesti. Kulttuurista voidaan erotella esimerkiksi kansallinen taso, alueellinen tai uskonnollinen taso, sukupuolitaso, sukupolvtaso, sosiaalinen luokka tai työllisyys. (Hofstede & Hofstede 2005, 4–5, 10–11.)

Akkulturaatio on prosessi, jonka yksilö käy läpi suhteessa muuttuvaan kulttuuriseen kontekstiin. Sitä voidaan pitää kulttuuriin sopeutumisen kehitysprosessina suhteessa uuteen monikulttuuriseen ympäristöön (Berry 2006, 545). Korhosen mukaan monikulttuurisuus on parhaimmillaan sitä, kun maahanmuuttaja integroituu uuteen ympäristöönsä unohtamatta omaa kulttuuriansa, mutta hyväksyy kuitenkin uuden ympäristön sosiaaliset normit ja käyttäytyy ensisijaisesti niiden mukaan. (Korhonen 2010, 27–28.)

Berryn mukaan se, miten ihmiset akkulturoituvat, vaikuttaa siihen, kuinka hyvin he sopeutuvat. Hän jakaa erilaiset tavat neljään eri akkulturaatiostrategiaan. *Assimilaatiosta* puhutaan silloin, kun henkilö ei halua säilyttää omaa kulttuuri-identiteettiään, mutta pyrkii olemaan päivittäin tekemisissä muiden kulttuurien kanssa. Kun taas henkilö pitää omaa kulttuuriperintöään tärkeänä, mutta välttelee muita kulttuureja, voidaan puhua *separaatiosta*. *Integraatio* toteutuu silloin, kun oma kulttuuri halutaan säilyttää, mutta ollaan kuitenkin päivittäin tekemisissä toisen kulttuurin kanssa. Viimeinen vaihtoehto on *marginalisaatio*, joka toteutuu silloin, kun ei haluta ylläpitää omaa kulttuuria eikä myöskään haluta olla tekemisissä muiden kulttuurien kanssa. (Berry 2006, 550–551.)

2.2 Yksilöllisyys vs. yhteisöllisyys

Käsitepari *yksilöllisyys* ja *yhteisöllisyys* on yksi Hofsteden viidestä kulttuuria mittaavasta ulottuvuudesta. Kyseinen käsitepari on yleisin ulottuvuus, jolla verrataan eri kulttuureja toisiinsa (Gudykunst & Ting-Toomey 1988, 40). Tässä alaluvussa tarkastelen, miten yksilöllisyys tai yhteisöllisyys vaikuttaa käyttäytymiseen ja tapoihin. Kiinnitän erityisesti huomiota perheiden ja ryhmien erilaiseen toimintaan. Pohdin myös, miten yhteisöllisyys näkyy juuri Thaimaan kulttuurissa.

Käsitteellä yhteisöllisyys ei viitata tässä yhteydessä politiikkaan. Joissain kulttuureissa yksilöllisyys nähdään hyvinvoinnin lähteenä, kun taas toisissa kulttuureissa se nähdään etäännyttävänä. Hofsteden tutkimuksessa maat saivat yksilöllisyyspisteitä sen mukaan, kuinka voimakkaasti yksilöllinen kulttuuri näytti toteutuvan. Suomi sai pisteitä 63 ja Thaimaa 20. Kumpikaan maista ei ollut aivan kärkipäässä minimipisteiden ollessa 6 ja maksimin 91. Suomen ja Thaimaan välillä oli kuitenkin selkeä ero. Karkeasti sanottuna Suomi on yksilöllinen maa ja Thaimaa yhteisöllinen. (Hofstede 2001, 209, 215; Hofstede & Hofstede 2005, 74.)

Yhteiskunta on perheidensä tuote, mutta perheet ovat myös yhteiskunnan tuotetta. Suurin osa ihmisistä elää yhteisöllisissä kulttuureissa, mikä tarkoittaa, että heidän perheisiinsä kuuluu vanhempien ja muiden lapsien lisäksi isovanhempia, setiä, tätejä, serkkuja ja joskus myös naapureita tai palvelijoita. Näissä yhteisöllisissä kulttuureissa pienin yksikkö on perhe, mutta yksilöllisissä kulttuureissa pienin yksikkö on yksilö itse. Perhe on ensimmäinen ryhmä, johon ihminen kuuluu. Myös Bochnerin (1994, 281) tutkimus tukee Hofsteden ajatusta erilaisista yksiköistä siten, että individualistisissa kulttuureissa itsenäinen ja irrallinen, kun taas yhteisöllisissä kulttuureissa ihminen liittyy ja mukautuu ryhmään. Thait luokittelevat muut ihmiset kahteen eri ryhmään: sukulaisiin ja ei-sukulaisiin (Bandhmedha 1998, 110). Yksilöllisissä kulttuureissa lapset syntyvät ydinperheisiin, joihin kuuluu vain yksi tai kaksi vanhempaa ja mahdollisesti muita lapsia. Muut sukulaiset asuvat muualla ja heitä nähdään harvoin. (Hofstede 2001, 225–227; Hofstede & Hofstede 2005, 74–75.)

Yhteisöllisessä kulttuurissa, kuten Thaimaassa, perhe on mukana matkalla koko elämän ajan, kun taas yksilöllisessä kulttuurissa, kuten Suomessa, lasten oletetaan huolehtivan itsestään niin pian kuin mahdollista. Yksilöllisissä kulttuureissa avioerot ovat

yleisempiä ja perhesiteet ovat muutenkin heikompia. Yhteisöllisissä kulttuureissa on selvää, että suvun vanhuksista huolehditaan perheen kesken, mikä taas on harvinaista yksilöllisissä kulttuureissa. Yhtenä kysymyksenä Hofsteden tutkimuksessa oli, millaisen suhteen lapsiinsa he haluaisivat vanhoilla päivillään. 73 % thaimaalaisista vastasi, että haluaisi elää heidän lähellään ja ottaa vastaan huolenpitoa heiltä. Yksilöllisistä kulttuureista tulleista vain hyvin pieni prosentti vastasi samoin. Thaimaassa yksin oleminen on outoa, kun taas Suomessa yksityisyys ja ajan viettäminen yksin on normaalia. (Hofstede 2001, 228, 236.) Yhteisöllisistä kulttuureista tuleville ihmisille on mahdollista, että he eivät ole koskaan olleet huoneessa yksin hetkeäkään (Hofstede & Hofstede 2005, 86).

Yksilöllisyyspisteet ovat kytköksissä myös käyttäytymiseen. Thaimaassa yhteenottoja vältetään ja harmoniaa pyritään ylläpitämään, kun taas Suomessa yhteenotot ovat tavallisempia. Thaimaassa suositaan muutenkin mukautuvaa käyttäytymistä enemmän kuin Suomessa. Sukupuoli vaikuttaa tunteiden ilmaisemiseen eri tavalla Suomessa ja Thaimaassa. Thaimaassa miesten on sallitumpaa näyttää tunteita kuin naisten. (Hofstede 2001, 236.)

Yksilöllisten kulttuurien ihmiset suhtautuvat toisiin ihmisiin tasa-arvoisesti ja universaalisti, kun taas yhteisöllisten kulttuurien ihmiset arvottavat ihmisiä sen mukaan, kuuluvatko he samaan ryhmään, esimerkiksi sukuun, vai ovatko he ulkopuolisia (Gudykunst & Ting-Toomey 1988, 41). Yhteisöllisissä kulttuureissa ihmisten katsotaan kuuluvan ryhmään 'me' tai 'he'. Me-ryhmä voi olla perhe tai naapurusto. Ryhmän jäsenten identiteetti määrittyy ensisijaisesti tällaisten me-ryhmien kautta. Ryhmälle ollaan uskollisia läpi koko elämän, ja yksilö on hyvin riippuvainen ryhmästä. Ihmiset, jotka eivät ole osa 'meitä', kuuluvat he-ryhmään. Yksilöllisissä kulttuureissa lapset oppivat pitämään itseään yksilöinä. Henkilökohtainen 'minä' poikkeaa kaikkien muiden ihmisten 'minästä'. Ihmisiä ei arvioida ryhmän mukaan, vaan yksilöllisten ominaisuuksien mukaan. Yksilöllisessä kulttuurissa terve ihminen ei ole riippuvainen ryhmästä. (Hofstede & Hofstede 2005, 75.)

Myös omien mielipiteiden tärkeys ja sallittavuus vaihtelee yksilöllisissä ja yhteisöllisissä kulttuureissa. Yksilöllisten kulttuurien perheissä lasten odotetaan kehittävän omia mielipiteitään ja heitä myös rohkaistaan siihen. Mikäli lapsi omaksuu aina muiden ihmisten mielipiteitä, hänen ajatellaan olevan heikko luonteeltaan.

Yhteisöllisissä kulttuureissa puolestaan yksilöillä ei ole omia mielipiteitä, vaan ryhmän mielipide on kaikkien mielipide. Lapset opetetaan omaksumaan mielipiteet toisilta ihmisiltä. Mikäli keskusteluihin nousee asia, josta ryhmä ei ole muodostanut mielipidettään, tulee ottaa aikalisä perheneuvottelua varten ennen kuin vastaus voidaan antaa. Lapsen ajatellaan olevan huonokäyttöksinen, jos hän tuo esiin omia mielipiteitään, jotka poikkeavat ryhmän yhteisistä ajatuksista. (Hofstede & Hofstede 2005, 87.)

Yhteisöllisten kulttuurien uskollisuus ryhmää kohtaan näkyy myös taloudessa. Hyvätuloisessa työssä oleva perheenjäsen voi olla velvollinen jakamaan tulojaan jopa 20 henkilölle, jos sattuu olemaan lähisuvun ainoa palkkatyöläinen. Näin perhekunta voi päättää yhdessä mahdollistaa yhden henkilön opiskelut siinä toivossa, että myöhemmät palkkatulot jaetaan kaikkien ryhmän jäsenten kesken. Suomen kaltaisissa yksilöllisissä kulttuureissa on tavallista, että alaikäiset tekevät töitä saadakseen omaa taskurahaa. Lisäksi esimerkiksi opintotuki menee suoraan opiskelijalle itselleen eikä koko perhekunnalle. Yksilöllisissä kulttuureissa riippumattomuus perheestä on lisääntynyt viime vuosikymmenien aikana. (Hofstede & Hofstede 2005, 87–88.)

Thaimaan kulttuurissa ihmiset eivät ole samanarvoisia, mikä on tyypillistä yhteisöllisissä kulttuureissa. Thain kielessä pronominit valitaan muun muassa sukupuolen, iän ja sosiaalisen aseman mukaan, mikä kertoo hierarkkisesta suhtautumisesta toisiin ihmisiin. Kieli viittaa siihen, että ihmisiä eri sosiaalisilla statuksilla tulisi kohdella eri tavoin ja oikeanlainen käytös tiettyä ihmistä kohtaan on tärkeää. (Bandhmedha 1998, 104, 126.)

Hofsteden tutkimusta on kritisoitu moneen otteeseen. Tutkimus on toteutettu kansainvälisessä suuryhtiössä, joten voidaan kyseenalaistaa tutkimuksen yleistettävyyttä kulttuurin muihin jäseniin. Toisaalta käyttämällä tutkimuksessa saman yhtiön työntekijöitä voidaan eliminoida monia muita muuttujia, kuten työllisyydestä aiheutuvia erilaisuuksia. (Gudykunst & Ting-Toomey 1988, 46.)

Kulttuurien jakaminen yksilöllisiin ja yhteisöllisiin on samanaikaisesti sekä tarpeellista että yleistävää. Yhteisöllisten kulttuurien sisällä on ihmisiä, jotka haluavat paeta ryhmäpainetta ja käyttäytyä yksilöllisemmin. Samoin yksilöllisissä kulttuureissa on ihmisiä, jotka esimerkiksi liittyvät kommuuneihin ja vieroksuvat yksilöllistä elämäntapaa. Kulttuurien sisäiset eroavaisuudet on syytä pitää mielessä kulttuureita

tutkittaessa. Nykyään ihmisten taustat ja kokemukset ovat moninaisempia kuin esimerkiksi viisikymmentä vuotta sitten. Näin ollen tieto ihmisen alkuperäisestä kulttuurista ei ole riittävää, mikäli haluamme tietää tämän käyttäytymisestä tai ajattelutavasta. Henkilökohtaiseen kulttuuriin vaikuttaa monet muutkin seikat, kuten elämäkokemukset. (Triandis & Singelis 1998, 36–37.)

2.3 Kontekstin merkitys kulttuuristen merkitysten tulkinnassa

Toisena kulttuuria mittaavana ulottuvuutena valitsin käyttää Edward Hallin käsitettä *kontekstista*. Se, kuinka suuri osa viestistä välittyy kontekstin kautta, eroaa suuresti Suomessa ja Thaimaassa. Tässä alaluvussa tarkastelen korkean ja alhaisen kontekstin vaikutusta viestintään.

Hallin mukaan kontekstin taso määrittelee kaiken kommunikoinnin luonteesta ja on perustana ihmisten käyttäytymiselle. Korkeakontekstinen kommunikointi tai viestintä toteutuu, kun suurin osa informaatiosta tulee joko fyysisen kontekstin kautta tai on henkilössä sisäistettynä. Välitetyissä sanoissa itsessään on vain pieni osa koko informaatiosta. Esimerkiksi thaimaalainen henkilö voisi vastata kyläilykutsuun niukkasanaisesti ja myönteisiä sanoja käyttäen. Todellinen viesti välittyy kuitenkin enimmäkseen ilmeiden ja äänensävyyn kautta. On siis hyvin mahdollista, että sanoista huolimatta vastaus on kielteinen. Alhaisen kontekstin kulttuureissa viestintä on päinvastaista, sillä suurin osa viestistä välittyy pelkkien sanojen kautta. (Hall 1976, 91–92.)

Mikään kulttuuri ei ole täysin kumpaakaan, mutta Thaimaan kulttuuri on melko korkealla ja Suomi taas melko matalalla, kun puhutaan kontekstin merkityksestä. Thaimaassa esimerkiksi tervehtiminen eli *waijaaminen* kertoo kunnioituksesta. Mitä korkeammalla kädet ovat tervehdittäessä, sitä enemmän thai kunnioittaa tervehdyksen kohdetta. Myös jalat kertovat paljon: mikäli jalkaterä osoittaa toista henkilöä kohden, on kyseessä valtava loukkaus. Thait keskustelevat hyvin pehmeällä ja kevyellä äänellä, mikä perustuu uskomukseen, että pehmeä ääni merkitsee hyviä tapoja ja sivistynyttä persoonaa. Kova ääni tarkoittaa vihaa tai riitelyä. (Smutkupt & Barna 1974, 132–135.)

Thaimaassa ei koskaan puhuta kielteisistä asioista suoraan, kuten Suomessa on tapana ja on usein jopa hyvin arvostettua. Thaimaalaisen vastaukset: ”voit olla oikeassa” tai ”katsotaan” ovat esimerkkejä kohteliaasta kieltävästä vastauksesta. Suora verbaalinen tyyli viittaa verbaaliseen viestintään, joka ilmentää puhujan aitoja merkityksiä haluista ja tarpeista. Epäsuora verbaalinen tyyli puolestaan viittaa verbaaliseen viestintään, joka kätkee puhujan oikeat merkitykset. Suora verbaalinen tyyli liitetään alhaisen kontekstin kulttuureihin ja epäsuora tyyli korkean kontekstin kulttuureihin. Thaimaassa ryhmän harmoniaa ja yhdenmukaista käyttäytymistä pyritään myös ylläpitämään epätarkan ja monitulkintaisen viestinnän käyttämisellä. Korkeakontekstisissä kulttuureissa pyritään epäsuoran verbaalisen tyylin avulla estämään keskinäinen kasvojen menetys ja säilyttämään ryhmäharmonia, jossa jäsenet ovat toisistaan riippuvaisia. Alhaisen kontekstin kulttuureissa, kuten Suomessa, käytetään suoraa verbaalista tyyliä vahvistamaan omaa persoonaa. Suomalaisessa perheessä kohdataan jatkuvasti ristiriitoja, joista myös opitaan selviytymään. (Gudykunst & Ting-Toomey 1988, 100–101, 104; Hofstede 2001, 228–229; Hofstede & Hofstede 2005, 87.)

Hofstede & Hofstede kertoo kirjassaan esimerkin hollantilaisesta lähetysaarnajasta, joka teki työtä Indonesiassa. Indonesiassa vallitsee yhteisöllinen ja korkeakontekstinen kulttuuri. Erään Raamatun vertauksen tulkinta aiheutti haasteita johtuen siitä, että Indonesiassa ei ole sopivaa vastata kielteisesti, varsinkaan vanhemmalle henkilölle. Vertaus kuului näin:

”Mitä te tästä sanotte? Eräällä miehellä oli kaksi poikaa. Hän meni toisen luo ja sanoi: 'Poikani, mene tänään viinitarhaan työhön.' 'En minä halua', poika vastasi. Sitten hän kuitenkin tuli toisiin ajatuksiin ja meni. 'Isä meni toisen pojan luo ja sanoi tälle saman. Poika vastasi: 'Menen kyllä, isä', mutta ei mennytkään. Kumpi näistä kahdesta teki, mitä hänen isänsä tahtoi?’”(Matt.21:28–31a, Raamattu 1992.)

Raamatun vastaus kysymykseen on, että jälkimmäinen poika teki isänsä tahdon. Indonesialaiset ystävät olivat kuitenkin eri mieltä. Heidän mielestään ensimmäinen teki oikein, koska hän ei vastustanut isäänsä. (Hofstede & Hofstede 2005, 87.)

Sosiologian professori Donald Levine jakaa yhteiskunnat yksiiänisiä ja monitulkintaisia ilmaisuja käyttäviin ryhmiin. Yksiiäniset ilmaisut mahdollistavat, elleivät jopa pakota, puhujan viestimään avoimesti ja selvästi tarkoituksia salaamatta. Monitulkintaiset ilmaisut puolestaan mahdollistavat puhujan salaamaan sen, mitä heillä on todella

mielessään. Tällaisessa peittämisessä voi olla kyse tiedon pidättelemisestä eri syistä. Yhtenä syynä voi olla yksityisyyden varjeleminen tai salassapito. Kyseessä voi myös tarkoituksellinen kuulijan pettäminen tai puolusteleva strategia. (Levine 1985, 32–33.)

Salassapitoa suositaan yhteiskunnissa, joissa on vahvasti hierarkkinen perusta. Tällaisissa yhteiskunnissa eliitti käyttää salailevaa kieltä säilyttääkseen korkean asemansa. Alempi väestö peittelee puhettaan puolustaakseen itseään. Tasa-arvoiset yhteiskunnat arvostavat avoimuutta ja julkisuutta. (Levine 1985, 33.) Thaimaa on esimerkki hierarkkisesta yhteiskunnasta ja kulttuurista, jossa käytetään salailevaa, epäsuoraa kieltä. Thain kielen sana 'ไมตรี', 'ystävyyttä' tarkoittaa myös hyväntahtoisuutta. Thaimaassa ystävät ovat niitä, joita kohtaan ollaan hyviä – omaa yksityisyyttä varjellaan toisilta ihmisiltä käyttämällä monitulkintaisia ilmaisuja.

Mielenkiintoista on, että kaikki kulttuurit, jotka Hall luokittelee korkean kontekstin kulttuureiksi, ovat Hofsteden luokituksen mukaan yhteisöllisiä kulttuureita (Hall 1976, 91; Hofstede 2001, 215). Yhteisölliset ja korkeakontekstiset kulttuurit painottavat sosiaalista harmoniaa ja epätsekkyyttä, kun taas yksilölliset ja alhaisen kontekstin kulttuurit tähtäävät itsenäisyyteen ja ylivaltaan luonnosta (Knutson ym. 2003, 65).

3 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

3.1 Tutkimuksen tavoitteet

Tavoitteena tässä tutkimuksessa oli selvittää, mitä kulttuurisia haasteita thai-naiset kohtaavat suomalaisessa kulttuurissa. Erityisesti tutkimus kohdentui siihen, millaisia merkityksiä he antavat suomalaisessa kulttuurissa tyypilliselle yksilöllisyydelle verrattuna lähtömaan yhteisöllisyyteen ja millaisia haasteita he kohtaavat johtuen alhaisen kontekstin kommunikaatiosta. Tarkoituksena oli saada tietoa thai-naisten omista kokemuksista ja niiden tulkinnasta.

Ensimmäinen tutkimuskysymys muodostui käsiteparin yksilöllisyys-yhteisöllisyys ympärille: mikä thai-naisille on haastavaa yksilöllisessä kulttuurissa? Toiseksi selvitettiin, millaisia kommunikaation haasteita thai-naiset kohtaavat alhaisen kontekstin kulttuurissa.

3.2 Kvalitatiivinen tutkimusote

Valitsin käyttää kvalitatiivista eli laadullista tutkimusotetta kvantitatiivisen sijaan, koska tutkimuksen tarkoituksena ei ollut saada yleistettävää tietoa, vaan yksittäisten ihmisten omia kokemuksia ja tulkintoja. Yleisesti katsottuna kvalitatiivinen tutkimusote soveltuu sellaisten ilmiöiden tutkimiseen, joiden perusta on ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa ja sitä jäsentävässä kielessä. Kvalitatiivinen tutkimusprosessi voidaan jakaa neljään rakennetekijään, joita ovat toisen ihmisen kokemus, hänen tapansa ilmaista kokemus, tutkijan kokemus toisen ihmisen kokemuksesta ja sen ilmaisusta sekä tutkijan tapa ilmaista kokemuksensa toisen kokemuksesta. (Perttula 1995, 41–42.)

Tutkijalla on suuri rooli kvalitatiivisessa tutkimuksessa verrattuna kvantitatiiviseen tutkimukseen, jossa tulokset ovat yleensä numeraalisesti laskettavissa. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa tutkijan taidot, herkkyys ja rehellisyys vaikuttavat merkittävästi tutkimuksen tuloksiin. Esimerkiksi hyvä haastattelu vaatii paljon muutakin kuin kysymysten esittämistä. (Patton 2002, 5.)

Kvalitatiivisessa analyysissä aineistoa käsitellään kokonaisuutena, eikä eri muuttujien suhdetta voi verrata toisiinsa. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa ei voi myöskään puhua tilastollisista todennäköisyyksistä. Aineiston koko on usein pieni, sillä yksilöiden haastattelu ja haastattelujen analysointi on työlästä. Näin ollen haastattelujen määrä ei ole tarpeeksi suuri, jotta yksilöiden väliset erot olisivat tilastollisesti merkittäviä. (Alasuutari 1993, 21–22.)

Valitsin aineistonkeruumenetelmäksi haastattelun, koska se on kaikin tavoin tarkoituksenmukaisin aineistonkeruun muoto tämänkaltaiseen työhön. Halusin saada mahdollisimman autenttista tietoa thai-naisten kokemuksista. Tarkoitukseni ei ollut saada määrällistä tietoa tai vastauksia tutkijan valmiiksi asettamiin vastausvaihtoehtoihin.

3.3 Teemahaastattelu

Teemahaastattelu on ikään kuin keskustelevaa haastattelua, joka tapahtuu kuitenkin tutkijan aloitteesta ja tutkijan ehdoilla (Eskola & Vastamäki 2010, 26). Tässä alaluvussa kerron lyhyesti, miksi valitsin menetelmäksi juuri teemahaastattelun.

Teemahaastattelu pohjautuu ennalta valittuihin teemoihin, mutta siinä ei ole tarkasti määritelty kysymysten muotoa tai esittämisjärjestystä (Hirsjärvi & Hurme 1995, 36). Näin teemahaastattelu antaa mahdollisuuden vapaampaan etenemiseen ja haastateltavan syvempään kuuntelemiseen. Haastattelussa voi myös varmistaa, että kaikki osapuolet ymmärtävät kysymykset ja vastaukset samalla tavalla.

Kyselylomakkeeseen verrattuna haastattelu antaa mahdollisuuden joustavuuteen, joka on suorastaan välttämätöntä thai-naisia haastatellessa. Monia kysymyksiä joutuu toistamaan ja selventämään sekä väärinkäsityksiä oikomaan haastattelun aikana. Toinen joustavuutta tuova asia on, että kysymykset voidaan esittää siinä järjestyksessä, kun haastattelija näkee parhaaksi. Myös tarkentavia kysymyksiä on mahdollista käyttää, mikäli haastateltava antaa liian suppean vastauksen. Teemahaastatteluja varten haastattelija miettii valmiiksi kysymyksiä, jotka auttavat haastateltavaa kertomaan monipuolisesti kokemuksistaan. Haastattelussa hyvää on myös se, että haastattelija

näkee myös non-verbaalisen viestinnän, mikä ei toteudu postikyselyitä käytettäessä. Jos haastattelusta on sovittu henkilökohtaisesti, haastateltavat harvoin peruvat haastattelua, jolloin vastausprosentti on paljon korkeampi, mihin kyselyillä koskaan päästään. (Tuomi & Sarajärvi 2002, 75–77.)

3.4 Haastattelun käytännön toteutus

Kaikki haastattelut eivät toteutuneet aivan alkuperäisten suunnitelmien mukaan, mikä oli odotettavaakin thaimaalaisten kohdalla. Kaiken kaikkiaan sain kuitenkin haastateltua kuutta naista, mikä oli suunniteltu määrä.

Suunnitteluvaiheessa ajattelin, että olisi parasta haastatella kerralla kahta naista. Thainaiset saattavat olla siinä mielessä ujoja, että heille on helpompaa, jos he eivät ole yksin haastattelutilanteessa. Näin myös kieliongelmat helpottuisivat, kun haastateltavat voisivat tarpeen tullen auttaa toisiaan. Näin ollen haastattelut eivät olisi olleet perinteisiä yksilöhaastatteluja eivätkä ryhmähaastatteluja.

Löysin kuusi haastateltavaa suhteellisen vaivattomasti, osittain omien kontaktieni kautta, osittain kontaktieni ystävien kautta. Kaksi haastateltavaa löytyi NNKY:n thain naisten toiminnan kautta. Ottaessani yhteyttä mahdollisiin haastateltaviin, ymmärsin, että kahden naisen haastattelemine yhdessä toimisi vain, jos naiset olisivat hyviä tuttavuuksia keskenään.

Loppujen lopuksi haastattelut toteutuivat siten, että tein yhden ryhmähaastattelun, jossa oli kolme naista. Ystävykset halusivat vastata kysymyksiin yhdessä. Sain kuitenkin eroteltua jokaisen vastaukset toisistaan. Ensin juttelimme kahvipöydän ääressä niitä näitä ennen varsinaiseen haastatteluun siirtymistä. Itse haastattelu sujui hyvin. Yksi naisista osasi suomea muita paremmin, joten hän pystyi hyvin auttamaan kielen kanssa. Loput kolme haastattelua olivat yksilöhaastatteluja. Kahdessa haastattelussa kieli aiheutti haasteita, mutta ajan kanssa sain kuitenkin vastaukset kysymyksiini. Totesin, että välttävästään thain kielen taidostani oli paljon hyötyä, ja haastattelut olisivat toimineet paremmin, mikäli kielitaitoni olisi ollut parempi.

Ryhmähaastattelu toteutettiin yhden haastateltavan kotona. Koti tarjosi hyvän ja avoimen ympäristön keskustelumaiselle haastattelulle. Häiritsevänä tekijänä oli ainoastaan se, että jouduimme vaihtamaan paikkaa kahvipöydästä olohuoneen puolelle kesken haastattelun. Keskustelu katkesi hetkeksi, mutta en koe tauon vaikuttaneen ratkaisevasti keskustelun antiin.

Ensimmäinen yksilöhaastattelu toteutettiin NNKY:n tiloissa thai-naisten piirin kahvitaun aikana. Samassa tilassa oli monia muita ihmisiä, mutta löysimme kuitenkin rauhallisen nurkan, jossa keskustella. Häiritseviä tekijöitä ei juuri ollut. Toinen yksilöhaastattelu järjestyi siten, että menin käymään haastateltavan työpaikalla hänen taukonsa aikana. Paikka oli suhteellisen rauhallinen, mutta aika oli rajoittava tekijä. Ehdimme käydä kaikki asiat läpi, mutta keskustelussa oli kiireen tuntua, mikä saattoi vaikuttaa vastausten laajuuteen.

Viimeisen haastattelun toteutin puhelinhaastatteluna olosuhteista johtuen. Näin ollen en kyennyt tarkkailemaan non-verbaalista viestintää, mutta pyrin vastapainoksi kysymään enemmän tarkentavia kysymyksiä. Olimme molemmat myös varautuneita pitkään keskusteluun, joten aika ei ollut ongelmana.

3.5 Kulttuuri- ja kielierot haastattelussa

Luonnollisesti haastattelu voi onnistua vain, jos tutkija ja haastateltavat ymmärtävät toisiaan (Rastas 2005, 79). Tässä alaluvussa tarkastelen kulttuurin ja kielen tuomia haasteita tekemissäni haastatteluissa.

Haastattelujen pääkielenä oli suomi, mutta myös hieman thaita tarvittiin. Yksi haastateltavista puhui myös jonkin verran englantia. Nauhoitus tai videointi olisi luultavasti vaikuttanut haastateltavien vastauksiin siten, että he eivät olisi uskaltaneet puhua yhtä avoimesti. Luotin tässä työssä omiin muistiinpanoihini. Lisäksi olisi ehkä ollut turhaa nauhoittaa kokonaista haastattelua, sillä kysymysten selvittämiseen kului paljon aikaa ja lisäksi vastaavat joutuivat usein etsimään oikeita sanoja. Etenkin litterointia ajatellen nauhoitus olisi ollut liian työlästä verrattuna suomea äidinkielenään puhuvien haastateltavien vastausten litterointiin.

Haastattelutilanteessa pitää olla tietoinen, paitsi kielestä, myös toisen kulttuurin aiheuttamista erilaisuuksista (Rastas 2005, 78). Olen kuitenkin ollut suhteellisen paljon tekemisissä thaimaalaisten kanssa, mikä auttaa itseäni tulkitsemaan heidän eleitään tarpeeksi hyvin haastattelun onnistumiseksi. Niin kuin aina tutkimusta tehdessä, haastattelujen ja tutkimuksen tarkoitus on syytä avata haastateltaville (Ruusuvoori & Tiittula 2005, 41). Kun kyseessä on toisesta kulttuurista tulevat haastateltavat ja lisäksi kielimuuri vaikeuttaa viestin ymmärtämistä, on tarkoituksen selittäminen entistäkin tärkeämpää (Rastas 2005, 83). Thai-naisten kanssa toimiessa on mielestäni tärkeää tulla heitä lähelle, eikä istua pöydän toisella puolella näyttäen viralliselta haastattelijalta. Jutustelemalla saa yleensä aikaan parhaat tulokset.

3.6 Teemahaastattelurunko

Haastattelun kysymykset (liite 1) jakautuivat neljään osioon. Taustakysymysten jälkeen kysyin yleisiä asioita kulttuuriin liittyen, kuten thaimaalaisten ja suomalaisten naisten mahdollisista erilaisuuksista. Varsinaiset pääteemat olivat yksilöllisyys-yhteisöllisyys sekä kontekstin merkitys. Päädyin noudattamaan lähes samaa kysymysjärjestystä jokaisessa haastattelussa, koska en nähnyt tarvetta sen vaihtamiselle.

3.7 Analyysimenetelmä

Tässä alaluvussa kerron aluksi aineiston analysoinnista yleisellä tasolla ja käsittelen luokittelua *aineistolähtöisestä*, *teoriasidonnaisesta* ja *teorialähtöisestä* suhteesta teoriaan. Lopuksi käyn läpi tämän tutkimuksen analyysia lyhyesti vaihe vaiheelta.

Eskolan mukaan aineistojen tehtävänä on perinteisesti ollut valmiiden hypoteesien testaaminen. Tehtävänä voi kuitenkin olla myös hypoteesien keksiminen. Tältä tutkimukselta hain sekä omien olettamusteni kyseenalaistamista että myös uusien ajatusten virittämistä. Ennen kaikkea tutkimuksen tehtävänä on antaa ajattelemisen aihetta lukijoille. (Eskola 2001, 136.)

Yhden luokittelun mukaan tutkijan suhde teoriaan voi olla aineistolähtöinen, teoriasidonnainen tai teorialähtöinen. Aineistolähtöisessä analyysissä

tutkimusaineistosta pyritään luomaan teoreettinen kokonaisuus. Ideana on, että analyysiyksiköt eivät ole etukäteen sovittuja. Analyysin oletetaan olevan aineistolähtöistä, joten aikaisempien havaintojen, tietojen tai teorioiden ei pitäisi vaikuttaa mitenkään analyysin toteuttamiseen tai lopputulokseen. (Eskola 2001, 136; Tuomi & Sarajärvi 2002, 97.)

Aineistolähtöisen analyysin osalta voidaan puhua myös *induktiivisuudesta*, joka tarkoittaa etenemistä yksittäisistä havainnoista yleisempiin väitteisiin (Eskola & Suoranta 1998, 83). Puhdas induktiivinen päättely ei ole kuitenkaan aivan mahdollista, sillä sen on tarkoitus perustua havaintojen kuvaamiseen ilman mitään ennakkokäsityksiä tutkittavasta ilmiöstä. Jo pelkästään tutkijan käyttämät käsitteet ja menetelmät ovat tämän asettamia ja siten vaikuttavat tuloksiin. (Tuomi & Sarajärvi 2002, 98.)

Teoriasidonnainen analyysi ei myöskään suoraan perustu teoriaan, mutta kytkentöjä siihen voidaan kuitenkin havaita. Teoriasta etsitään selityksiä ja vahvistusta aineistosta tehdyille löydöksille. Teoriasidonnaisessa analyysissä voidaan myös tarkastella omia löydöksiä suhteessa aiempiin tutkimuksiin. (Eskola 2001, 136–137.) Teoriasidonnaisesta analyysistä voidaan käyttää myös nimeä *abduktiivinen* päättely (Tuomi & Sarajärvi 2002, 99).

Teorialähtöisessä tutkimuksessa tutkimusaineiston analyysi perustuu jo olemassa olevaan teoriaan tai malliin. Päämääränä on usein teorian testaaminen uudessa yhteydessä. Teorialähtöisestä analyysistä voidaan käyttää myös nimitystä *deduktiivinen* analyysi eli suunta on yleisestä yksittäiseen. (Tuomi & Sarajärvi 2002, 98–99.)

Tämän tutkimuksen analysointi tapahtui aluksi aineistolähtöisesti teemoittelemalla haastattelumateriaalin pääkohtia (Eskola 2001, 143). Teemoittelin aineiston siten, että poimin vastauksista olennaisesti tutkimus-kysymyksiin liittyvät kohdat ja peilasin niitä teoriatietoon. Teemoittelu oli enemmänkin uudelleen järjestelemistä kuin vastausten karsimista, mutta jätin kuitenkin tässä vaiheessa jo yhden teeman kokonaan pois, sillä se tuntui kokonaisuuden kannalta hyvin merkityksettömältä. Teemoja jäi tässä vaiheessa kuusi.

Teemoittelua seurasi varsinainen analyysivaihe. Tein tulkintoja järjestellystä aineistosta ja kirjasin niitä muistiin. Tässä vaiheessa pohdin myös aineiston ja teorian

liittymäkohtia, joten analyysi muuttui enemmän kohti teoriasidonnaista tutkimusta. Seuraavaksi tarkastelin, kenellä vastaajista oli annettavaa kuhunkin teemaan. En mainitse työssä haastateltavien nimiä, vaan olen numeroinut vastaajat koodein H1-H6. Tein taulukon, jonka pystysarakkeessa olivat haastateltavat (H1-H6) ja vaakasarakkeessa muodostamani kuusi teemaa (T1-T6). Arvioin asteikolla 1-3, kuinka antoisia haastateltavien vastaukset olivat. (Eskola 2001, 145–147.) Tämän vaiheen jälkeen pudotin edelleen kaksi teemaa pois, koska ne olivat epäoleellisia tutkimuskysymysten kannalta. Nostin niiden tilalle kuitenkin vielä yhden uuden teeman, sosiaaliset suhteet, joka oli aiemmin ollut kommunikoinnin alateemana. Lopuksi kävin uudelleen läpi kaikkien haastateltavien vastaukset varmistuakseni, että olin saanut kaiken oleellisen aineiston mukaan.

Koska haastattelut olivat osittain kielimuurin vuoksi suppeampia kuin olisin toivonut, analysointivaihe osoittautui hieman suunniteltua lyhyemmäksi. Haastattelujen suppean annin vuoksi teoreettisten käsitteiden jäsentäminen taas sai suunniteltua suuremman merkityksen työssä.

4 TUTKIMUSTULOKSET

4.1 Taustatiedot

Haastattelujen alussa kysyin vain muutaman taustakysymyksen, mutta muista aiheista keskustellessa haastateltavat kertoivat oma-aloitteisesti muita tietoja itsestään ja perheestään. Haastateltavia yhdisti se, että jokainen heistä oli tullut Suomeen suomalaisen miehen mukana. Iältään naiset olivat 27–41-vuotiaita ja olivat asuneet Suomessa 5–11 vuotta. Joukossa oli sekä työssä käyviä että työttömiä. Vain kahdella haastateltavalla oli lapsi Suomessa, mutta ainakin kolmen haastateltavan lapset olivat jääneet Thaimaahan. Viisi kuudesta naisesta oli naimisissa suomalaisen miehen kanssa. Yksi naisista oli eronnut ja asui yksin. Viisi haastateltavaa asui suurehkossa kaupungissa ja yksi maaseudulla. Naisilla oli takanaan erilaisia koulutuksia, mutta kenelläkään ei ollut korkeakoulututkintoa. Useimmat eivät tienneet Suomesta eivätkä suomalaisista mitään etukäteen.

4.2 Tutkimustulokset

Teemoittelu kulki mukana läpi koko analyysivaiheen. Loppujen lopuksi teemoja jäi viisi, joista ensimmäisessä käsittelen laajemmin thai-naisten haasteita Suomessa. Loput neljä teemaa ovat sosiaaliset suhteet, kommunikointi, perhe ja perhesiteet sekä suomalaisen naisen ja thaimaalaisen naisen vertailu. Lopulliset teemat jakautuivat siis eri tavalla kuin haastatteluvaiheessa, jossa oli vain kolme teemaa. Alkuperäiset teemat, jotka olivat haastattelujen apuna, olivat hyvin laajoja ja käsitteellisiä. Pysin rakentamaan lopulliset teemat siten, että ne kertoisivat jotain myös niille lukijoille, jotka eivät ole aiheeseen perehtyneitä. Käytännössä pilkoin teemoja aluksi pienemmiksi osiksi ja karsin pois kaiken, mikä ei ollut merkityksellistä työn kannalta tai mihin en ollut saanut tarpeeksi kattavaa aineistoa. Jätin työstä pois esimerkiksi sen, miten thai-naiset ovat tutustuneet muihin ulkomaalaisiin Suomessa, sillä en kokenut sitä merkitykselliseksi työssä. Tutkimustuloksista jäi pois myös sanattoman viestinnän merkitys lähes kokonaan, koska en saanut aiheesta tarpeeksi kattavia vastauksia. Aihe oli liian hankala sillä kielitaidolla, joka oli käytettävissä. Tässä aluvuossa avaan tutkimustuloksia ja vertaan niitä aikaisempaan teoretiseen tietoon.

4.2.1 Haasteet Suomessa

Yhdistävä tekijä haastateltavilla oli, että kaikki tunsivat suomen **kielen** omaksumisen hyvin vaikeaksi. Neljä kuudesta vastaajasta mainitsi myös **ilmaston** tai kylmän sään, mikä on ymmärrettävää jo pelkästään haastattelujen talvisen ajankohdan vuoksi. Kaksi vastaajaa kertoi, että **erilainen kulttuuri** tuo mukanaan haasteita. Yhden vastaajan mukaan esimerkiksi thaimaalaisten ja suomalaisten **perhesiteet** ovat erilaiset. Eräs vastaaja kertoi kokeneensa **yksinäisyyttä**, koska hän ei tunne naapureitaan. Yksi haastateltavista koki myös erilaisten **asioiden hoitamisen** vaikeaksi: esimerkiksi lääkäriellä käyminen on hänestä Suomessa vaikeaa. Yksi haastateltava kertoi sivulauseessa, että suomalainen yhteiskunta ei ole ottanut hyvin vastaan thaimaalaisia, vaikka hänen mielestään Suomen maahanmuuttopolitiikka on muuten erittäin hyvää ja toimivaa. Mielenkiintoista oli kuitenkin, että Suomen hyvistä asioista kysyttäessä kaikki edellä mainitut asiat, kieltä lukuun ottamatta, mainittiin vähintään kerran.

4.2.2 Sosiaaliset suhteet

Haastatteluista jäi tuntuma, että sosiaaliset suhteet Suomessa olivat haasteena koko tutkimusjoukolla, vaikka kaikki eivät sanoneet sitä suoraan. Jokainen haastateltava kertoi saaneensa ainakin joitakin suomalaisia ystäviä. Yksi haastateltava oli saanut suomalaisia ystäviä turisteista jo Thaimaassa asuessaan. Kolme naisista kertoi tutustuneensa suomalaisen miehensä ystäviin ja sukulaisiin. Kahden kohdalla miehen ystävät ja sukulaiset olivat ainoita suomalaisia, joita he pitivät ystävinään. Kaksi naista oli saanut suomalaisia ystäviä töiden kautta. Ystäivistä huolimatta yksi vastaajista koki haasteeksi yksinäisyyden. Hän jatkoi kertomalla, että Thaimaassa ihmiset tuntevat toisensa kilometrinkin säteellä, ja naapurit kutsuvat usein toisiaan syömään. Hofsteden mukaan yhteisöllisissä kulttuureissa joskus jopa naapureita pidetään osana omaa perhettä (Hofstede 2001, 225).

Viisi kuudesta haastateltavasta kertoi saaneensa Suomessa hyviä thaimaalaisia ystäviä. NNKY:n thai-naisten piiri oli paikka, jonka kautta ystäviä oli löytynyt paljon. Keskusteluissa tuli ilmi, että haastateltavista viisi on hyvin paljon tekemisissä muiden thai-naisten kanssa. Neljä haastateltavaa oli tutustunut myös moniin muihin

ulkomaalaisiin suomenkielen opiskelun kautta. Kahdella naisella oli edelleen hyviä ystävyysuhteita esimerkiksi toisten aasialaisten naisten kanssa.

Haastateltava, joka ei pitänyt yhteyttä muihin thaimaalaisiin, oli asunut Suomessa pisimpään. Keskustelusta jäi kuitenkin sellainen vaikutelma, ettei hän ollut integroitunut kovin hyvin suomalaiseen yhteiskuntaan. Saattaa olla, että thaimaalaiden ystävien puuttuminen on jopa vaikeuttanut sopeutumista uuteen kulttuuriin. Berryn teoria näyttäisi todentuvan tämän henkilön kohdalla siinä mielessä, että akkulturaatiotapa vaikuttaa siihen, kuinka hyvin henkilö sopeutuu uuteen kulttuuriin. Oma vaikutelmani olikin, että kyseinen henkilö olisi sopeutunut kaikista vastaajista huonoiten. Berryn teorian mukaan kyseessä olisi assimilaatiostrategia eli haastateltava ei pyri säilyttämään omaa kulttuuriperintöään, vaan pyrkii omaksumaan pelkästään uutta kulttuuria. Assimilaatio on kuitenkin todennäköisesti tiedostamatonta. (Berry 2006, 550–551.)

Sosiaalisten suhteiden kautta voi päätellä, että viisi kuudesta haastatellusta naisesta pyrkii säilyttämään oman kulttuuriperintönsä sekä omaksumaan ympärillä vallitsevaa kulttuuria. Voimme puhua, että näiden naisten kohdalla akkulturaatiostrategiana on integraatio (Berry 2006, 551).

4.2.3 Kommunikointi

Viisi kuudesta vastaajasta oli naimisissa suomalaisen miehen kanssa ja kommunikoi tämän kanssa lähinnä suomeksi. Mielenkiintoista oli, että työssäkävillä naisilla oli huonompi suomen kielen taito kuin työttömillä. Neljä haastateltavaa koki kielimuurin edelleen hankalaksi jutellessaan suomalaisten kanssa. Eräs haastateltava kertoi, että kieltä on vaikea ymmärtää varsinkin, jos suomalainen puhuu nopeasti. Lisäksi puheen tuottaminen on vaikeaa, vaikka ymmärtäisikin toista. Kysyessäni, miltä tuntuu puhua suomalaisten kanssa, toinen vastaaja suhtautui asiaan hieman positiivisemmin sanoessaan:

Hyvältä, minulla on halu oppia. Joka päivä täytyy kehittyä. Murre sanat on hankalia, mutta yritän kuunnella koko ajan (H5).

Yksi vastaaja kertoi joutuneensa hankalaan tilanteeseen ymmärtäessään väärin, mitä tarkoittaa 'ensi perjantaina'. Jokainen haastateltava kertoi kohdanneensa väärinkäsityksiä ollessaan tekemisissä suomalaisten kanssa.

Kommunikoinnin haasteet ovat ymmärrettäviä, kun ottaa huomioon sekä kyseessä olevien kielten erilaisuuden että myös kommunikoinnin erilaisuuden yleisesti. Thain kielen rakenne poikkeaa suomen kielestä muun muassa siinä, että thaissa ei ole lainkaan persoona- tai sijamuotoja. Näin ollen suomen kielen opiskelu vaatii paljon enemmän kuin pelkkien sanojen opettelua. Thai-kulttuurin epäsuora verbaalinen tyyli eroaa myös oleellisesti suomalaisesta suorasta verbaalisesta tyylistä (Gudykunst & Ting-Toomey 1988, 100). Thaimaalaisen on todennäköisesti vaikeaa sopeutua kulttuuriin, jossa ei tarvitse pelätä kasvojen menetystä, vaan asioista voidaan – ja usein tulee – puhua suoraan.

Yksi naisista yllätti minut vastauksellaan, kun hän kertoi nauttivansa Suomessa siitä, kun naapurit juttelevat ja tervehtivät. Toinen nainen kertoi juttelevansa jopa postimiehen kanssa. Oma hypoteesini oli, että thai-naisista tuntuisi hankalalta, kun naapurit eivät juttele eikä heitä tunne yleensä lainkaan. Yksi vastaajista kertoikin, että tämä tuntui hänestä vaikealta. Saattaa olla, että Suomessa naapurien tervehtiminen ja puheliaisuus vaihtelee asuinalueittain.

Keskustellessamme haastateltavien kanssa tunteiden ymmärtämisestä tuli ilmi, että he ymmärtävät omasta mielestään paremmin suomalaisten tunteita kuin suomalaiset ymmärtävät heidän tunteitaan. Tässä kohtaa kuitenkin täytyy ottaa huomioon, että luultavasti suurin osa haastateltavista oletti, että tunteet sanallistetaan. Eräs haastateltava sanoikin ääneen ymmärtävänsä suomalaisten tunteet

aina, kun he puhuvat tunteistaan. Ilman puhumista on vaikea nähdä suomalaisten tunteita (H6).

4.2.4 Perhe ja perhesiteet

Haastattelut tukivat Hofsteden (2001, 225) teoriaa koskien käsitystä perheen koosta. Jokainen vastaaja oli sitä mieltä, että thaimaalainen perhe on suurempi kuin

suomalainen. Heidän mukaansa Thaimaassa perheeseen luetaan aina myös isovanhemmat. Lisäksi kolmen naisen mukaan perheeseen voi kuulua jopa serkkuja, tätejä ja setiä. Hofsteden mukaan suuren perheen ajatellaan olevan yhteisöllisissä kulttuureissa ainoa turva elämän vaikeuksia vastaan (Hofstede 2001, 226). Vielä Thaimaassa asuessaan haastateltavat eivät itse kuitenkaan asuneet kovin suuren perheen kanssa. Osan kotona asui isovanhempia, mutta muuten perheet olivat suhteellisen pieniä. Enimmillään saman katon alla asui seitsemän henkilöä.

Yhden vastaajan mukaan perhesiteet ovat erilaisia Suomessa ja Thaimaassa. Hofsteden tutkimus osoittaaakin, että yhteisöllisissä kulttuureissa perhesiteet ovat vahvat, kun taas yksilöllisissä kulttuureissa ne ovat heikkoja eikä yhteyttä pidetä samalla tavalla. Myös avioeroja tapahtuu enemmän yksilöllisissä kulttuureissa. Haastateltavan mukaan vahvat siteet näkyivät muun muassa siinä, että nuoret asuvat pitkään vanhempiensa luona. Hofsteden mukaan yhteisöllisissä kulttuureissa jopa liikemiehet asuvat vanhempiensa kanssa. (Hofstede 2001, 236.)

4.2.5 Suomalaisen ja thaimaalaisen naisen vertailu

Viisi kuudesta vastaajasta oli sitä mieltä, että suomalaisen ja thaimaalaisen naisen välillä on paljon eroavaisuuksia. Eräs vastaus kuului näin:

Suomalainen nainen on itsenäinen, thaimaalaiset toimivat enemmän ryhmässä. Thaimaalaiset puhuvat paljon. Suomalaisiin on vaikea tutustua, koska he eivät puhu paljon. Thaimaalainen puhuu myös tuntemattomille (H5).¹

Toisessa vastauksessa tuli ilmi, että suomalainen nainen on vahvempi eikä tee kaikkia kotitöitä yksin kuten Thaimaassa. Hän jatkoi kertomalla, että thaimaalainen nainen on miehensä alapuolella ja tottelee tätä, mikä tulee esille myös Bandhumedhan artikkelissa. Bandhumedhan mukaan naisten tulee olla tottelevaisia ja kunnioittavia miehiään kohtaan. Vaikka monet thai-naiset käyvät nykyään töissä, Thaimaassa edelleen arvostetaan naisia, jotka huolehtivat kodistaan tehokkaasti. Yhden haastateltavan mukaan

suomalainen nainen voi lähestyä miestä vapaammin, thaimaalainen nainen pysyy kauempana (H1).

Yleisen thaimaalaisen mielipiteen mukaan miehen tulee olla fyysisesti vahva, aggressiivinen ja vallitseva, kun taas naista pidetään heikkona, passiivisena ja hillittynä. Ajatellaan myös, että naiset eivät ole rohkeita. (Bandhmedha 1998, 113–116.)

¹tutkijan huomio: kielivirheitä korjattu

4.3 Yhteenveto tuloksista

Tässä alaluvussa kerron tiivistetysti tutkimustuloksista. Tarkoitukseni on vastata tutkimuskysymyksiin. Aluksi tarkastelen tuloksia liittyen käsitteisiin yhteisöllisyys ja yksilöllisyys ja toiseksi keskityn konseptiteoriaan liittyviin tuloksiin.

Tutkimuksessa mukana olleet thai-naiset kokivat Suomen kulttuurin yksilöllisyyden haasteena. He ovat tottuneet erilaisiin perhesiteisiin ja siihen, että naapurissa käydään kylässä. Thaimaan yhteisöllisessä kulttuurissa käsitteellä ”me” tarkoitetaan paljon suurempaa yksikköä kuin suomalaisessa yksilöllisessä kulttuurissa. Vaikka kaikki haastateltavat olivatkin saaneet joitakin ystäviä Suomessa ja viisi kuudesta asui miehensä kanssa, mainitsi yksi haastateltava kokevansa yksinäisyyttä. Perheellä on erilainen ja suurempi rooli Thaimaassa, missä haastatellut ovat eläneet suurimman osan elämästään. Perhesiteiden ollessa heikommat, tulee eteen paljon asioita, jotka täytyy yrittää ratkaista eri tavoin kuin omassa kulttuurissaan on tottunut.

Yksi haastateltava kertoi, että hän tervehtii naapureitaan ja joskus juttelee heidän kanssaan. Enemmän keskusteluista paistoi kuitenkin se, että suomalainen naapuruuskulttuuri on lähes olematonta, ainakin Thaimaahan verrattuna.

Toiseksi selvitettiin, millaisia kommunikaation haasteita thai-naiset kohtaavat suomalaisessa alhaisen kontekstin kulttuurissa. Kaikki haastateltavat olivat kokeneet väärinkäsityksiä, joita syntyy helposti jo pelkästään kielimuurin vuoksi. Väärinkäsityksiä lisää helposti myös suomalaisten tyyli puhua suoraan, mikä on thaimaalaisille vierasta. Eräs naisista kertoi, että suomalaisten tunteita on mahdotonta

ymmärtää ilman, että suomalainen sanoo ne ääneen. Thaimaassa tunteita ilmaistaan usein muutoin kuin sanallistamalla tunne suoraan. Haastateltavien mukaan suomalaiset eivät ymmärrä hyvin heidän tunteitaan, mikä kertoo siitä, ettei suomalainen osaa lukea thaimaalaisen viestintää, joka sisältää paljon muutakin kuin suoria sanoja.

5 TULOSTEN TULKINTAA JA JOHTOPÄÄTÖKSIÄ

Tässä luvussa tarkastelen saamiani tutkimustuloksia laajemmassa kontekstissa. Pohdin myös teoreettisten käsitteiden avulla, miksi tietyt asiat ovat thai-naisille haasteellisia. Lisäksi mietin, miten ongelmia voisi ratkaista.

Meillä suomalaisilla voi olla osittain samoja haasteita kuin thai-naisilla. Monille meistä talven kylmä ilma tuntuu vaikealta, ja suurin osa on joskus kokenut yksinäisyyttä. Thai-naisten kohdalla haasteet ovat kuitenkin suurempia, koska he ovat alun perin tottuneet erilaiseen maahan ja kulttuuriin. Toiseen kulttuuriin sisälle pääseminen on aina haastavaa, vaikka ihannetapauksessa vierellä olisikin suomalainen aviomies opastamassa. Thaimaalaiset tarvitsevat meidän tukeamme oppiakseen elämään maassamme.

On aiheellista pohtia, millainen maahanmuuttopolitiikka on tavoitteena. Pyritäänkö siihen, että erilaiset kulttuurit elävät rinnakkain ilman suurempaa tarvetta kommunikoida toistensa kanssa? Toisena ääripäänä voidaan nähdä kulttuurien sulautuminen. Sulautuneessa kulttuurissa ei voida enää erotella, mikä on suomalaista kulttuuria ja mikä taas thaimaalaista kulttuuria. Usein ihanteellisena ja tavoiteltuna muotona pidetään interkulttuurisuutta, mikä on ikään kuin keskite kahden ääripään välillä. Käsitteellä *interkulttuurisuus* tarkoitetaan vuorovaikutusta eri kulttuurien välillä (Jokikokko 2002). Viime vuosina on tutkittu paljon muun muassa interkulttuurista kompetenssia, kasvatusta ja herkkyyttä (Korhonen 2010, 25; Virkama 2010, 40). Kulttuurisen kompetenssin kehittäminen alkaa toiseuden eli tässä erilaisen kulttuurin tiedostamisesta. Hyvä interkulttuurinen kompetenssi vaatii kuitenkin myös motivaatiota ottaa huomioon toinen ihminen.

Sosiaaliset suhteet olivat selvästi haasteena jokaiselle haastateltavalle, vaikka vain yksi heistä mainitsi kokevansa yksinäisyyttä. Thaimaalaiset ovat tottuneet erilaiseen sosiaaliseen elämään, joten uudenlainen sosiaalinen kulttuuri on väistämättä haaste. Voidaan kysyä, tuleeko thaimaalaisille tarjota mahdollisuuksia vilkkaampaan sosiaaliseen elämään vai tulisiko heidän sopeutua suomalaiseen kulttuuriin, jossa kontakteja on yleensä vähemmän ja ihmisiä lähestytään harvemmin. Thai-naisten

hyvinvoinnin kannalta heille tulisi tarjota enemmän tukea sosiaalisten suhteiden luomiseen.

Mielestäni emme voi puhua hyvinvointiyhteiskunnasta, mikäli emme ole valmiita tarjoamaan hyvinvointia myös maahanmuuttajille. Emme menetä omaa kulttuuriamme, vaikka ottaisimme ulkomaalaiset huomioon nykyistä paremmin. Interkulttuurisuutta olisi syytä opettaa suomalaisessa yhteiskunnassa niin, että ymmärtäisimme kohdata thaimaalaisia ja muita ulkomaalaisia avoimemmin. Thai-naiset kaipaavat sosiaalisia suhteita, jotka tuskin hajottaisivat omaa suomalaista kulttuuriamme.

Tutkijoiden Triandis ja Singelis mukaan ihmisten tulisi oppia tuntemaan eri kulttuureja siten, että he osaisivat sijoittaa ne ensisijaisesti yksilöllisiin ja yhteisöllisiin kulttuureihin. Ensisijaisen kulttuurin tiedostaminen ei kuitenkaan kerro vielä kaikkea, vaan mielikuvaa tulisi muuttaa sen mukaan, mitä toisesta ihmisestä saadaan tietää. Esimerkiksi elämäkokemukset ja väestötieteelliset seikat vaikuttavat siihen, kuinka yksilöllistä tai yhteisöllistä ihmisen henkilökohtainen kulttuuri on. (Triandis & Singelis 1998, 37.)

Thai-naisten akkulturaatio ei tietenkään voi olla vain suomalaisten vastuulla. Thaimaalaisen oma motivaatio ja asenne tutustua kulttuuriin ovat varmasti tärkeimpiä tekijöitä sopeutumisessa. Kukaan ei sopeudu hyvin toiseen kulttuuriin ilman omaa motivaatiota, vaikka saisi paljon apua. Joillekin maahanmuuttajille riittää, että he tulevat toimeen Suomessa, kun taas jotkut haluavat oppia kulttuurista mahdollisimman paljon ja päästä siihen sisälle. Thai-naisten kohdalla suomalaisella miehellä on tärkeä vaikutus akkulturaatioon. Mikäli mies rohkaisee naista tutustumaan kulttuuriin ja tukee tätä uusien kontaktien luomisessa, edellytykset ovat hyvät.

Olen itse opiskellut useita kieliä, joista thain kieli poikkeaa eniten suomen kielestä. Suomalaisena en voi oppia thain kieltä ymmärtämättä thaimaalaista kulttuuria. Ajatusmaailmat kielten takana ovat hyvin erilaiset. Vastaavasti oppiakseen suomen kieltä, thaimaalaisen tulee opetella ajattelemaan ja näkemään maailmaa eri tavalla kuin on tottunut pienestä pitäen. Ei siis ole lainkaan ihme, että jokainen haastatettava mainitsi kielen olevan suuri haaste. Viisi kuudesta haasteltavasta oli käynyt suomen kielen tunneilla. Jokainen kaipasi kuitenkin enemmän opetusta sekä kontakteja suomalaisiin. Toisaalta tulee muistaa, että oma aktiivisuus kielen opiskelussa vaikuttaa

paljon. Jokaisella thai-naisella olisi mahdollisuus mennä ulos suomalaisten pariin ja tehdä tuttavuutta ja kehittää samalla kielitaitoaan.

Thaimaalaisten erilainen tapa nähdä maailmaa, kommunikoida ja näyttää tunteita tuo luonnollisesti haasteita sosiaalisiin suhteisiin thaimaalaisten ja suomalaisten välillä. Suomalaisina voisimme kasvattaa interkulttuurisia taitojamme tässäkin suhteessa ja muistaa, että keskustelukumppanimme ei ehkä näe asioita samoin kuin me. Meidän ei tarvitse muuttaa omaa kulttuuriamme siten, että alkaisimme kommunikoida aina monitulkintaisesti ja näyttää tunteita meille luonnottomalla tavalla. Voimme kuitenkin ottaa selvää toisista kulttuureista ja pohtia, miten vuorovaikutus toimisi sujuvammin kahden erilaisen kulttuurin välillä.

Suomalaisena naisena voin ottaa huomioon thai-naisia tarjoamalla heille ystävyyttä. Etenkin naapurustossa asuvaan thaimaalaaiseen on luontevaa tehdä tuttavuutta, vaikka se suomalaisena saattaakin tuntua hieman oudolta. Tervehtimisestä ja kuulumisten kysymisestä on hyvä aloittaa, sillä Thaimaassa on luonnollista kysyä kuulumisia aina kohdatessa myös puolitutuilta. Yksi haastateltavista sanoikin kaipaavansa juttelua naapurien kanssa. Kulttuurieroja on luonnollisesti myös suomalaisuuden ja thaimaalaisuuden välillä. Jossain suhteessa esimerkiksi suomalainen kotiäiti voi olla lähempänä thaimaalaista kotiäitiä kuin suomalaista uranaista. Näin ollen on yleensä helpompaa ottaa kontaktia ulkomaalaiseen, jolla esimerkiksi työllisyys- tai perhetilanne on samankaltainen.

Perheiden ja perhesiteiden erilaisuus tuli vahvasti esiin sekä teoriasta että haastatteluaineistosta. Thaimaassa perheet ovat isoja ja perhekäsitteeseen lasketaan muitakin kuin ydinperheen jäsenet. Yhtenä syynä perheiden kokoon ja vahvoihin siteisiin voidaan pitää erilaista ajatusta elämän perustasta ja turvallisuudesta. Hofsteden mukaan elämän ainoa todellinen turva yhteisöllisissä kulttuureissa on perhe (Hofstede 2001, 226). Käsite yhteisöllisyys jo itsessään viittaa siihen, että elämää eletään yhdessä perheen tai muun yhteisön kanssa.

Kaikki haastateltavat pitivät thaimaalaisia perheitä suurina suomalaisiin verrattuna. Kysyessäni, ketä thaimaalaaiseen perheeseen kuuluu, haastateltavat luettelivat ydinperheen lisäksi isovanhempia, tätejä, setiä ja serkkuja. Mielenkiintoista on, että kukaan haastateltavista ei kuitenkaan itse asunut erityisen suuren perheen kanssa

Thaimaassa. Toisaalta kaikki thaimaalaiset eivät olisi valmiita jättämään perhettään ja lähtemään vieraaseen maahan miehen mukana, joten Suomessa asuvia naisia ei voida pitää täysin tyypillisinä thaimaalaisina. On mahdollista, että haastateltaville perhe ei merkinnyt aivan yhtä paljon kuin thaimaalaisille yleensä.

Thaimaalainen nainen ei ole yhtä itsenäinen kuin suomalainen nainen. Thai-nainen tarvitsee ympärilleen perheen sekä muita naisia, joiden kanssa jakaa päivittäistä elämää. Suomalaisessa yhteiskunnassa yksilöt elävät omaa elämäänsä eivätkä useinkaan tarvitse toisiaan päivittäisessä elämässä, mitä thaimaalaisen on vaikea ymmärtää. Monet thainaiset jakavat myös Suomessa elämäänsä keskenään. Haastatteluista kävi kuitenkin ilmi, että monesti välimatkat ovat liian pitkiä päivittäiseen kanssakäymiseen. Moni thainainen olisi varmasti otettu, jos suomalainen naapuri esimerkiksi pyytäisi apua thaimaalaisen ruuan valmistukseen. Luvussa 4.2.2 pohdin hieman haastattelemieni naisten akkulturaatiostrategioita. Eräs naisista ei pitänyt muihin thaimaalaisiin lainkaan yhteyttä, joten hänen strategianaan voidaan pitää assimilaatiota. Hänen kaltaisilleen naisille suomalaiset kontaktit ovat näin ollen hyvin tärkeitä. Toisaalta, kuten Berry (2006, 550) toteaa, kaikkia akkulturaatiostrategioita ei voida pitää yhtä hyvinä, eikä maahanmuuttajaa tule rohkaista unohtamaan omaa kulttuuriperintöään.

Thaimaassa naisen paikka on perinteisesti kotona. Suuri osa thai-naisista tekee nykyäänkin yksin kaikki kotityöt ja hoitaa lapset. Kotona olevaa naista arvostetaan usein työssäkäyvää enemmän (Bandhmedha 1998, 116). Suomessa tilanne on toinen. Mikäli nainen on kotona eikä edes yritä saada töitä, häntä saatetaan pitää laiskana ja saamattomana. Osa haastattelemistani naisista kävi töissä, mutta osa oli myös kotona miehen huolehtiessa raha-asioista. Joidenkin suomalaisten stereotypia laiskoista maahanmuuttajista saattaa vaikeuttaa myös thai-naisten sopeutumista yhteiskuntaamme.

6 TUTKIMUKSEN EETTISYYS JA LUOTETTAVUUS

Aluksi pohdin lyhyesti, mitä tutkimusetiikalla tarkoitetaan ja miten se toteutui työssäni. Eettisellä ajattelulla tarkoitetaan kykyä pohtia, mikä jossain tilanteessa on oikein tai väärin. Pohdintaan vaikuttavat omat arvot, mutta myös yhteisön arvot. Yksi tutkimusetiikassa käytetty lähtökohta on konsekventialistinen eli seurausetiikka, joka korostaa tekojen seurauksien arviointia moraalien perustana. Tutkimustuloksien seurauksia ja vaikutuksia ei tietenkään voida tarkkaan tietää tässä vaiheessa. Seurausetiikkaa voidaan kuitenkin soveltaa esimerkiksi siihen, mitä ja miten haastateltavista kirjoitetaan. Tutkittavista tulisi kirjoittaa siten, ettei leimaa heitä negatiivisesti, mutta ei kuitenkaan silottele todellisuutta. (Kuula 2006, 21–23.)

Pyrin suojelemaan haastateltavien yksityisyyttä ja anonymiteettia jättämällä pois heidän nimensä ja käytin numerokoodeja (H1-H6) vain sitaattien kohdalla. Muiden tietojen kohdalla pohdin haastateltavien tunnistettavuutta siten, että kerroin vain tutkimuksen kannalta oleelliset tiedot. Perheestä keskusteltaessa kysyin vain perheen kokoa, en tarkempia yksityiskohtia. Tiedostin, että perhe saattaa olla arka aihe, joten en nostanut sitä omaksi teemakseen. Jotkut haastateltavat kuitenkin kertoivat perheistään laajemmin. On mahdollista, että jotain jätettiin kertomatta asian arkuuden vuoksi.

Haastateltavien valikoitumisessa tärkeimpänä kriteerinä oli kielitaito, joka rajasi mahdollisia haastateltavia. Kaikki pyytämäni naiset vastasivat myöntävästi haastattelukutsuun. Haastateltavat vastasivat kysymyksiini innokkaasti ja olivat valmiita avaamaan elämäänsä. Haastattelijana minulle jäi vaikutelma, että he olivat otettuja siitä, että minua kiinnostivat heidän asiansa.

Kvalitatiivisen tutkimuksen luotettavuutta voidaan arvioida useiden erilaisten näkökulmien kautta, mutta mitään yhtenäistä kriteeristöä arvioinnille ei ole (Tynjälä 1991, 388). Moniulotteisella teemahaastattelulla pyritään lisäämään aineiston luotettavuutta. Luotettavuutta on kuitenkin hankala todistaa, sillä erilainen tilanne ja toinen haastattelija saattaa hyvinkin johtaa erilaisiin vastauksiin. Toisaalta keskustelumainen lähestymistapa antaa hyvät mahdollisuudet laajoille vastauksille. Nauhoitus ja litterointi olisivat ehkä tehneet tutkimuksesta luotettavamman, sillä se olisi varmistanut jokaisen sanan tallentumisen. Toisaalta vastaajien heikko kielitaito antoi

minulle aikaa kirjoittaa vastaukset muistiin täsmällisesti, sillä oikeiden sanojen hakeminen vei heiltä tavallista enemmän aikaa. (Hirsjärvi & Hurme 1995, 128–129.) Uskon, että nauhoituksen pois jättäminen lisäsi keskustelujen avoimuutta, koska usein ihmiset eivät uskalla puhua kaikesta tietäessään nauhoituksesta. Tässä mielessä omiin muistiinpanoihin luottaminen vaikutti positiivisesti työn luotettavuuteen.

Tässä opinnäytetyössä, kuten yleensäkin laadullisessa tutkimuksessa, haastateltavien lukumäärä ei ole ratkaisevassa asemassa (Tuomi & Sarajärvi, 2002, 87). Aineisto oli siinä mielessä suhteellisen kattava, että tavoitin erilaisissa elämäntilanteissa olevia naisia. Haastateltavien joukossa oli sekä työssäkäyviä että työttömiä. Sosiaalisen osallistuvuuden kannalta näyte toi esiin erilaisia tapauksia. Joukossa oli naisia, jotka olivat verkostoituneet hyvin, mutta yksi naisista kertoi, ettei ole saanut ystäviä juuri lainkaan, edes paikkakunnalla asuvista thai-naisista. Kaksi haastateltavista osallistuu säännöllisesti NNKY:n toimintaan, jossa he tapaavat muita thai-naisia. Yksi haastateltava asuu maaseudulla, joten hänellä ei ole mahdollisuutta aktiiviseen sosiaaliseen elämään. Haastattelijana minulle jäi kuitenkin käsitys, että hänellä on paljon ystäviä ja hän viihtyy Suomessa.

Minulla oli tiettyjä ennako-oletuksia, jotka ovat saattaneet alitajuisesti vaikuttaa kysymysten laatimiseen ja asetteluun. Pyrin asettamaan kysymykset ja vastaanottamaan vastaukset objektiivisesti, mutta tutkijana olen kuitenkin itse yksi tutkimusvälineistä, eikä väline voi olla itsenäinen tai tutkijasta riippumaton (Tynjälä 1991, 388–389). Toisaalta ennakkokäsitykseni myös auttoi minua rajaamaan teemoja ja kysymyksiä. Vaikka pyrin olemaan neutraali vastausten analysoinnissa, uskon, että omat kokemukseni saattoivat vaikuttaa siihen, mitä asioita painotin analyysissä ja miten lopulliset teemat rakentuivat. Johdannossa kerron, että Suomen yksilöllisyys on luultavasti suuri haaste thai-naisille, mikä osoittautuu tulosten mukaan oikeaksi oletukseksi.

Kielimuuri saattoi vähentää työn luotettavuutta. Haastateltavat eivät välttämättä ymmärtäneet täysin kaikkia kysymyksiä, eikä heillä ollut tarpeeksi sanavarastoa ilmaista kaikkea haluamaansa. On myös mahdollista, että olen haastattelijana ymmärtänyt joitakin vastauksia hieman väärin. Jotkut asiat olivat lähes mahdottomia käsitellä kielimuurista johtuen.

Tämän kaltaisessa kvalitatiivisessa tutkimuksessa yleistysten tekeminen ei ole mahdollista. Kvalitatiiviset tutkimukset toimivat usein hyvinä esitutkimuksina ennen yleistettävämpien kvantitatiivisten tutkimusten toteuttamista. Kvalitatiivisella tutkimuksella voi kuitenkin olla arvo jo sinänsä. Se tuottaa luokitteluja, käsitteellisiä välineitä ja selityksiä erilaisille ilmiöille. Toisaalta kysymys yleistettävyydestä sisältää jo itsessään oletuksen siitä, että tutkimustuloksen tulisi päteä muuhunkin kuin tutkittuun tapaukseen. Tämän kaltaisessa tutkimuksessa voidaan etsiä ymmärrystä ainutkertaisille tapauksille, jolloin yleistettävyys ei ole tavoitteena. (Alasuutari 1993, 190–194.)

Aineisto on pieni, joten tuloksia ei voi yleistää koskemaan kaikkia Suomessa asuvia thai-naisia. Yleistettynä johtopäätöksenä uskaltaisin kuitenkin sanoa, että suomenkielen omaksuminen on thai-naisille vaikeaa ja erilainen kulttuuri aiheuttaa haasteita.

7 KEHITTÄMISEHDOTUKSET

Tässä luvussa pohdin, mitä tutkimustulokset kertovat thai-naisten tarpeista. Sosionomiopiskelijan roolista käsin tarkastelen myös, millaisista tukitoimista naiset voisivat hyötyä. Lopuksi pohdin, mitä tekisin eri tavalla, jos nyt aloittaisin tutkimuksen alusta.

Tämän tutkimuksen aineiston perusteella suurimpia thai-naisten sopeutumishaasteita ovat kieli ja kommunikointi, ilmasto, sosiaaliset suhteet ja perhe, erilainen kulttuuri ylipäänsä sekä asioiden hoitaminen. Ilmasto on ainoa edellä mainituista haasteista, joka ei ole vähintään jossain määrin hallittavissa. Toki kylmään säähänkin voi saada toisilta hyviä pukeutumisvinkkejä.

Pidän hyvin tärkeänä, että thai-naisille järjestetään omaa toimintaa, josta NNKY:n thai-naisten piiri on hyvä esimerkki. Verkoston kautta naiset saavat tukea sekä toisiltaan että myös ohjaajalta, joka voi olla tärkeä linkki uuteen yhteiskuntaan. On tärkeää, että ryhmänohjaajana toimii nainen, jotta samastuminen on helpompaa. Ryhmän tuella on helpompaa tutustua suomalaisiin ja suomalaiseen kulttuuriin. Alueella toimii muitakin maahanmuuttajille tarkoitettuja palveluja, mutta NNKY on ainoa yhdistys, joka tarjoaa thai-naisille kohdistettua tukea.

Uskon, että thai-naisten ryhmä voisi olla apuna kaikkiin esille tulleisiin haasteisiin. Vaikka naiset olisivatkin opiskelleet suomea jo muualla, ryhmässä voisi olla hyvä käydä vielä läpi esimerkiksi sellaisia kielioppiasioita, jotka tuottavat haastetta erityisesti juuri thaimaalaisille. Välillä ryhmässä olisi hyvä olla mukana ohjaajan lisäksi muitakin suomalaisia, jotta keskusteluharjoituksia olisi luontevampaa toteuttaa. Suomalaisten kanssa voisi puhua myös kulttuuriin liittyvistä asioista sekä kysellä vinkkejä esimerkiksi hyvistä lastenhoitajista. Ehkä joku thai-nainen voi saada pitkäaikaisen ystävän suomalaisesta vierailijasta, ja toisinpäin.

Käsittääkseni NNKY:n ryhmä painottuu kielenopiskeluun ja yhteiseen olemiseen. Siinä sivussa puhutaan tavallisista arkipäivän asioista. Suurin osa keskustelusta tapahtuu kuitenkin thaiksi. Kun kielitaito on parempi, olisi hyvä ottaa puheeksi myös haastavampia teemoja, esimerkiksi, mitä tarkoittaa olla naimisissa suomalaisen miehen

kanssa. Mikäli ohjaaja osaa hyvin thain kieltä, näitä keskusteluja voi aloittaa aikaisemminkin.

Tämä opinnäytetyö oli ensimmäinen tutkimukseni, joten prosessi opetti minulle paljon. Työn empiirinen aineisto jäi pieneksi, mikä johtui etupäässä kielimuurista. Yksi ratkaisuvaihtoehto olisi tulkin käyttäminen, mutta tämän kaltaisessa työssä resurssit eivät riittäneet tulkin palkkoihin. Kieliongelma johtuen haastattelukysymyksiä oli vähän ja kysymykset eivät olleet tarpeeksi tarkkoja. Jos tekisin tutkimuksen uudelleen, tutustuisin etukäteen aiheeseen vielä syvemmin ja sitä kautta haastattelukysymykset tarkentuisivat.

LÄHTEET

- Alasuutari, P. 1993. Laadullinen tutkimus. Tampere: Vastapaino.
- Bandhmedha, N. 1998. Thai Views of Man as a Social Being. Teoksessa Pongsapich, A. (toim.) Traditional and Changing Thai World View. Bangkok: Chulalongkorn University Press, 103–129.
- Berry, J. W. 2006. Acculturation. Teoksessa Grusec, J. E. & Hastings, P. D. (toim.) Handbook of Socialization: Theory and Research. New York: Guilford Publications Inc., 543–558.
- Bochner, S. 1994. Cross-Cultural Differences in the Self Concept: A Test of Hofstede's Individualism/ Collectivism Distinction. *Journal of Cross-Cultural Psychology* 25 (2), 273–283.
- Collier, M. J. 1997. Cultural Identity and Intercultural Communication. Teoksessa Samovar, L. A. & Porter, R. E. (toim.) Intercultural Communication. A Reader. Kahdeksas painos. Belmont: Wadsworth, 36–44.
- Eskola, J. 2001. Laadullisen tutkimuksen juhannustajat – Laadullisen aineiston analyysi vaihe vaiheelta. Teoksessa Aaltola, J. & Valli, R. (toim.) Ikkunoita tutkimusmetodeihin 2. Jyväskylä: PS-kustannus, 133–157.
- Eskola, J. & Suoranta, J. 1998. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Tampere: Vastapaino.
- Eskola, J. & Vastamäki, J. 2010. Teemahaastattelu: Opit ja opetukset. Teoksessa Aaltola, J. & Valli, R. (toim.) Ikkunoita tutkimusmetodeihin 1. Jyväskylä: PS-kustannus, 26–44.
- Gudykunst, W. & Ting-Toomey, S. 1988. Culture and Interpersonal Communication. Newbury Park: Sage.
- Hall, E. 1959. The Silent Language. New York: Doubleday.
- Hall, E. 1976. Beyond Culture. New York: Doubleday.
- Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 1995. Teemahaastattelu. Seitsemäs painos. Helsinki: Yliopistopaino.
- Hofstede, G. 2001. Culture's Consequences: Comparing Values, Behaviors, Institutions and Organisations Across Nations. Toinen painos. Thousand Oaks: Sage Publications.
- Hofstede, G. & Hofstede, G. J. 2005. Cultures and Organizations: Software of the Mind. Toinen painos. New York: McGraw-Hill.
- Jokikokko, K. 2002. Interkulttuurinen kompetenssi apuna kulttuurien kohdatessa. Interkulttuurisen kompetenssin määrittelyä. Oulun yliopiston kirjasto. Luettu 31.3.2013. <http://herkules oulu.fi/isbn9514268075/html/x798.html>.

- Knutson, T., Komolsevin, R., Chatiketu, P. & Smith, V. 2003. A Cross-Cultural Comparison of Thai and US American Rhetorical Sensitivity: Implications for Intercultural Communication Effectiveness. *International Journal of Intercultural Relations* 27, 63–78.
- Korhonen, V. 2010. Towards Intercultural Sensitivity – Some Considerations when Studying Cross-Cultural Issues from a Lifelong Learning Perspective. Teoksessa Korhonen, V. (toim.) *Cross-Cultural Lifelong Learning*. Tampere: Tampereen Yliopistopaino Oy, 15–36.
- Kuula, A. 2006. *Tutkimusetiikka – Aineistojen hankinta, käyttö ja säilytys*. Tampere: Vastapaino.
- Levine, D. 1985. *The Flight from Ambiguity. Essays in Social and Cultural Theory*. Chicago: The University of Chicago Press.
- Patton, M. 2002. *Qualitative Research & Evaluation Methods*. Kolmas painos. Thousand Oaks: Sage Publications.
- Perttula, J. 1995. Kokemuksen tutkimuksen luotettavuudesta. *Kasvatus* 1, 39–47.
- Rastas, A. 2005. Kulttuurit ja erot haastattelutilanteessa. Teoksessa Ruusuvuori, J. & Tiittula, L. (toim.) *Haastattelu - tutkimus, tilanteet ja vuorovaikutus*. Tampere: Vastapaino, 78–102.
- Ruusuvuori, J. & Tiittula, L. 2005. Tutkimushaastattelu ja vuorovaikutus. Teoksessa Ruusuvuori, J. & Tiittula, L. (toim.) *Haastattelu - Tutkimustilanteet ja vuorovaikutus*. Tampere: Vastapaino, 22–56.
- Smutkupt, S. & Barna, L. 1974. Impact of Nonverbal Communication in an Intercultural Setting: Thailand. *International And Intercultural Communication Annual*, 130–138.
- Triandis, H. & Singelis, T. 1998. Training to Recognize Individual Differences in Collectivism and Individualism Within Culture. *International Journal of Intercultural Relations* 22 (1), 35–47.
- Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2002. *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Jyväskylä: Tammi.
- Tynjälä, P. 1991. Kvalitatiivisten tutkimusmenetelmien luotettavuudesta. *Kasvatus* 22 (5-6), 387–398.
- Virkama, A. 2010. From Othering to Understanding: Perceiving ‘Culture’ in Intercultural Communication, Education and Learning. Teoksessa Korhonen, V. (toim.) *Cross-Cultural Lifelong Learning*. Tampere: Tampereen Yliopistopaino Oy, 39–60.

LIITE 1

Teemahaastattelun runko

Taustakysymyksiä

- Ikä
- Suomessa asumisen aika
- Syy tulla Suomeen
- Koulutus

Kokemuksia kulttuurieroista

- Ennakkotiedot Suomesta
- Eroavaisuudet suomalaisen ja thaimaalaisen naisen välillä
- Vaikeaa Suomessa
- Hyvää Suomessa

Yksilöllisyys vs. yhteisöllisyys

- Kommunikointi
  - Kenen kanssa
  - Kieli
- Ystävät
- Perhe

Kontekstin merkitys kulttuuristen merkitysten tulkinnessa

- Tunteet
- Merkitykset
- Väärinkäsitykset